

Esposti 5-2025

Toimitus

Anna Ryhänen

Milja Takala

Verner Peltonen

Valtteri Rautjärvi

M. Edberg

Katarina Chicherina

Atte Lievonen

Lotta Karhunen

Espostin tonttutiimi

Susanna Akkila

Kansi: Anna Ryhänen

Sisällysluettelo

Pääkirjoitus	4
Kaasu pohjaan, kohti tuntematonta	10
Podcast	12
Greta Thunberg – vihattu sankari	13
A snowflake that didn't melt	15
Terkut opiskelijakunnan hallituksen puheenjohtajalta	18
Joululahjavinkki: liput teatteriin	20
Leffavinkkejä joulun tunnelmointiin	24
Onko täällä kilttejä jyllalaisia?	25
Urheilu	27

Pääkirjoitus: Mitä hyvää tapahtui vuonna 2025?

Anna Ryhänen

Aina kun avaa uutiset, tulee sellainen olo, että maailmanloppu on lähellä. On sotaa, työttömyyttä, päihdeongelmia, erilaisia onnettomuuksia ja ihmisoikeusrikkomuksia. Tuntuu siltä, että maailma on jämähtänyt paikallaan eikä ongelmia yritetä ratkaista. Ei siis ihme, jos olo alkaa tuntua toivottomalta. Maailmassa tapahtuu silti koko ajan kehitystä ja erilaisia ongelmia ratkotaan jatkuvasti, mistä harvemmin kuitenkaan uutisoidaan näkyvästi. Halusin siis koota tähän juttuun tämän vuoden jokaiselta kuukaudelta yhden hyvän asian.

Tammikuu

Alkuvuodesta professori Kwang-Hyun Chon johtama eteläkorealainen tutkimusryhmä nousi esille onnistuttuaan kehittämään teknologiaa, jossa syöpäsolua ei tapeta, vaan sen ominaisuudet muutetaan vain tavanomaisen solun kaltaisiksi. Teknologiaa kutsutaan nimellä reversible cancer therapy. Kriittinen siirtymä tarkoittaa ajankohtaa, jolloin tapahtuu äkillinen olomuodon muutos. Sama ilmiö esiintyy myös prosessissa, jossa solut muuttuvat syöpäsoluiksi. Tutkimusryhmä analysoi prosessia ja vahvisti kokeiden avulla, että ilmiö on mahdollista kääntää myös toisinpäin. Tutkimukset auttavat mahdollisesti hyvinkin merkittävän syöpähoidon kehittämisen.

Helmikuu

Helmikuun loppupuolelle Ranska hyväksyi lain, joka kieltää PFA-yhdisteet useissa kosmetiikka- ja vaatetuotteissa. PFA-yhdisteet eli perfluoratut alkyylilyhdisteet ovat pysyviä yhdisteitä, eli ne eivät hajoa helposti ympäristössä tai ihmisen kehossa. PFA-yhdisteet käsittävät tuhansia kemikaaleja. Ne lisäävät esimerkiksi syöpien, maksavaurioiden ja liikalihavuuden mahdollisuutta.

PFA-yhdisteet kieltävää lakia kannatti ennen sen hyväksymistä Ranskan parlamentissa enemmistö ja yli 100 000 ranskalaista kehotti päättäjiä hyväksymään lain. Ranska on toinen EU-valtio, joka kieltää kemikaaliyhdisteet. Kielto on tärkeä askel kohti sekä ihmisten terveyden että luonnon suojelua.

Maaliskuu

Yhdistyneiden kuningaskuntien hiilidioksidipäästöt ovat alhaisimmat sitten vuoden 1872. Päästöjen määrä on laskunut viimeisestä 33 vuodesta 26 vuoden ajan. Isoin syy päästöjen alenemiselle on hiilen käytön vähentäminen. Sähköntuotantoon käytetyn hiilen määrä oli vuonna 2008 47 miljoonaa tonnia. Vuonna 2024 se oli enää alle miljoonan tonnin. Lisäksi esimerkiksi hiilen vähentyminen muussa tuotannossa sekä sähköautojen lisääntyminen on vähentänyt valtion päästöjä.

Yhdistyneiden kuningaskuntien on kiristettävä päästöjen määrää vielä entisestään, jotta se saavuttaa vuosien 2035 ja 2050 tavoitteet. Suunta on kuitenkin oikea.

Huhtikuu

Intiassa kolme teiniä kehitti jääkaapin, joka toimii suolalla. Dhruv Chaudharylla, Mithran Ladhanianialla ja Mridul Jainilla on kaikilla vanhemmat, jotka työskentelevät sairaaloissa. Kuultuaan, miten vaikeaa on säilyttää tärkeitä lääkkeitä ja rokotteita ilman sähköä maaseudulla, he päättivät kehittää jääkaapin, joka ei tarvitse sähköä. Kun tietynlaiset suolat liukenevat veteen, niillä on viilentävä vaikutus, mitä Chaydhary, Ladhania ja Jain hyödynsivät rakentaessaan jääkappia, joka sai nimen Thermavault. Keksintö voitti The Earth Prize -kilpailun Aasian alueelta. Palkintorahat menivät uusiin jääkaappeihin: 200 jääkaappia testattavaksi 120 eri sairaalaan.

Toukokuu

New Yorkin osavaltio lisäsi lainsäädäntöönsä pykälän, jossa määrätään, että osavaltion kouluruokailuviranomaisten on tarjottava kaikille oppilaille Ilmainen kouluruoka. Tämä tekee siitä Yhdysvalloissa yhdeksännen osavaltion, joka toimii näin. Järjestely pitää sisällään niin aamiaisen kuin lounaankin. Käytäntö astui voimaan syksyllä 2025. Nyt vuoden lopussa tilastotiedoista selviää, että osavaltion alueella jaetaan yli 2,5 miljoonaa ilmaista kouluateriaa päivittäin ja käytäntö on auttanut perheitä säästämään 165 dollaria rahaa kuukaudessa lasta kohti. Ravinnolla on iso merkitys oppimisen kannalta ja ilmainen kouluruoka auttaa niitä oppilaita oppimaan paremmin, joiden perheillä ei välttämättä ole tarpeeksi rahaa lasten kouluruokien rahoittamiseen.

Kesäkuu

Jo vuonna 2015 paavi Franciscus esitti toiveensa liittyen ilmastonmuutokseen ja maapallon tulevaisuuteen: Vatikaanista tulisi täysin uusiutuvalla energialla toimiva valtio. Vuonna 2024 valtio aloitti projektin, jonka se sai valmiiksi tänä vuonna. Vatikaanivaltio on nyt täysin uusiutuvalla energialla toimiva valtio. Se liittyi seitsemän muun pelkällä uusiutuvalla energialla toimivan valtion joukkoon: Albanian, Bhutanin, Nepalin, Paraguayn, Islannin, Etiopian sekä Kongon.

Energiansa Vatikaanivaltio saa yhdistämällä aurinkovoiman ja maatalouden. Käytäntöä kutsutaan nimellä agrivoltaics. Vatikaani on ainoa valtio, joka saa energiansa tällä tavalla.

Heinäkuu

Flintissä, Michiganin osavaltiossa Yhdysvalloissa, on käyty viimeisen vuosikymmenen ajan taistelua puhtaan veden puolesta. Vuonna 2014 Flintin juomaveteen päätyi lyijyä säästötoimenpiteiden sekä huonon veden käsittelyn seurauksena. Lyijylle altistuminen lisää erilaisia terveysriskejä, kuten syöpiä, sydän- ja verisuonitauteja sekä aivohalvauksia ja sydänkohtauksia. Kaupungin asukkaiden jatkuva taistelu johti vuonna 2017 oikeusjuttuun, jossa määrättiin, että kaikki kaupungin lyijyputket pitää voida vaihtaa. Heinäkuussa 2025 projekti on ohi, eikä kaupungissa ole enää yhtään lyijyputkea. Flintin tapaus on kiinnittänyt huomioita turvalliseen juomaveteen ympäri Yhdysvaltoja.

Elokuu

Viimeisen vuosikymmenen aikana eläinten turkistarhaus on laskenut 85 prosenttia. Vuonna 2014 140 miljoonaa eläintä kuoli turkistarhauksen seurauksena maailmanlaajuisesti. Luku on tullut alas, sillä nykyään se on enää 20 miljoonaa. Laajamittaiset kiellot sekä yleisen mielipiteen muuttuminen ovat vaikuttanut tarhauksen vähenemiseen. Turkistarhauksessa eläinten olosuhteet ovat hyvin heikot ja villieläinten kohtelu on huonoa.

Vaikka turkiksi kasvatettavien eläinten määrä on edelleen suuri, neljä kertaa Suomen väkiluku, positiivinen kehitys on jatkunut. Yhä useampi maa on kieltänyt turkistarhauksen tai on sitä harkitsemassa. Elokuun jälkeen loppuvuonna yksi maailman johtavista turkistarhauksen maista, Puola, kielsi tarhauksen lopullisesti.

Syyskuu

Syyskuun ensimmäisinä päivinä eri maiden hallituksia kokoontui Geneveen. Siellä maat keskustelivat mahdollisesta pöytäkirjasopimuksesta, joka takaisi maailmanlaajuisesti ilmaisen koulutuksen lapsen varhaisista vuosista aina toisen asteen loppuun. Sopimus on saanut valtavasti tukea jo tässä vaiheessa vain kolmen maan ilmoitettua vastustavansa sitä.

Lapset ja nuoret ovat olleet mukana sopimuksen teossa, sillä heitä on ollut paikalla kertomassa koulutusmaksujen seurauksista. Lisäksi myös YK:n toteuttamassa kyselyssä, johon vastasi nuorimmillaan jopa 3-vuotiaita, näkyy vahvasti tarve ilmaiseen koulutukseen. Keskusteluissa kävi ilmi, että hanke on mahdollista rahoittaa, jos rahoitus suunnitellaan hyvin. Koulutus lisää tasa-arvoa ja antaa lapsilla ja nuorille paremmat mahdollisuudet menestyä. Kun yli 250 miljoonaa lasta jää koulutuksen ulkopuolelle, tällainen YK:n sopimus on todella tervetullut.

Lokakuu

Irlannissa testattiin vuosina 2022-2025 ohjelmaa, jossa 2000 taitelijaa sai 1500 euroa kuukaudessa tai 325 euroa viikossa valtiolta rahaa ilman ehtoja.

Onnistuneen kokeilun jälkeen Irlanti on päättänyt tehdä ohjelmasta pysyvän. Idea heräsi koronapandemian aikaan, kun maan kulttuurikeskukset joutuivat lopettamaan toimintansa. Huolimatta siitä, että kokeilu maksoi Irlannille 72 miljoonaa euroa, se tuotti 80 miljoonaa valtion taloudelle.

Ohjelma on vahvistanut taitelijoiden mahdollisuuksia tehdä taidetta ja moni on pystynyt sitoutumaan taiteen tekemiseen. Lisäksi moni taiteilija on todennut, että ohjelma on auttanut heidän mielenterveyttään sekä yleistä hyvinvointiaan. Ohjelma on saanut Irlannissa 97 prosentin kannatuksen. Kokeilu ja nyt pysyväksi muuttuva ohjelma osoittaa, että valtioilla on mahdollisuuksia panostaa myös taiteeseen ja kulttuuriin.

Marraskuu

Australia alkaa tarjota kansalaisilleen ilmaista sähköä kolmen tunnin ajan päivittäin heinäkuusta 2026 alkaen. Australiassa on investoitu aurinkoenergiaan ja joka kolmannen kodin katolla on aurinkopaneelit. Sähköä tuotetaan niin paljon, että valtiolla on varaa jakaa sitä ilmaiseksi niillekin, joiden katoilla ei ole aurinkopaneeleja. Solar Sharer -järjestelmä otetaan käyttöön ensimmäiseksi kolmessa osassa maata ja muu maa seuraa perässä vuonna 2027, jos kokeilu onnistuu. Parhaimmillaan järjestelmä voi auttaa australialaisia sähkön saannissa ja on edistystä uudistuvan energian käytössä.

Joulukuu

40-vuotias chicagolainen Quilen Blackwell valittiin CNN:n vuoden sankariksi. Hän perusti vaimonsa kanssa vuonna 2015 voittoa tavoittelemattoman järjestön, joka muuntaa tyhjiä tontteja puutarhoiksi. Samalla se työllistää nuoria, jotka ovat vaarassa jäädä yhteiskunnan ulkopuolelle. Nuoret hoitavat ja myyvät tyhjiillä tonteilla kasvavia kukkia. Alueella, jolla järjestö toimii, 40 prosenttia asukkaista elää köyhyydessä. Järjestö työllistää tällä hetkellä 25 nuorta. Se on laajentumassa Chicagon länsipuolella ja toivoo laajentuvansa yhä maanlaajuisesti.

Blackwellin järjestön tavoitteena on lieventää köyhyyttä ja antaa nuorille mahdollisuuksia tulevaisuutta varten. Blackwell uskoo, että kunhan nuorille annetaan mahdollisuudet menestyä, ei ole mitään, mitä he eivät voi saada aikaiseksi. Hän sai tunnustuksesta 100 000 dollaria suoraan yrityksen toiminnan laajentamiseen.

Se, että maailmassa tapahtuu myös hyviä asioita ei tarkoita sitä, että kaikki ongelmat voisi vain unohtaa. On kuitenkin tärkeä muistaa, että hyviä asioita todella tapahtuu. Negatiivisten uutisten aiheuttama epätoivo voi synnyttää tunteen siitä, että vaikkapa omilla teoilla ei ole väliä, koska ne eivät kuitenkaan vaikuta mihinkään. Se ei ole totta. Jokainen pienikin teko on voitto ja askel kohti jokaiselle parempaa tulevaa. Maailmassa on aina tilaa toivolle sekä hyville teoille.

Lisää positiivisia uutisia löytyy sosiaalisesta mediasta tileitä [jacobsimonsays](#) ja [sambentley](#).

Hyvää tulevaa joululomaa ja juhlapyhiä jokaiselle!

Kaasu pohjaan, kohti tuntematonta

Verner Peltonen

Nyt taakse jäävät vain muistot, kun kiihdytämme kohti tuntematonta – kohti omia tulevaisuuksiamme. Lähdemme kauas ja koitamme löytää vastauksia, koitamme löytää itsemme. Toiset kiirehtivät kadottamaan itsensä niin vauhdilla, että putoavat kyydistä, ja toiset taas rutistavat menneistään kiinni yhtä lujaa kuin ratista ajokokeessa. Mutta jos emme uskalla päästää irti, emme koskaan pääse liikkeelle: tulevaisuus on mahdollinen vain niille, jotka uskaltavat lähteä sitä kohti.

Hyppäsin rattiin, käynnistin auton ja painoin kaasua. Minä aloitin uuden luvun. Tai ainakin tämä on se tunne miten kuvailisin omaa alkavaa uraani autonkuljettajana, itsenäisempänä minänä ja pian myös täysi-ikäisenä.

Lukion kakkosella ajokortti tuntuu melkein välttämättömältä – mutta samalla se symboloi kasvua, vastuun lisääntymistä, ja siirtymäriittiä, joka vie nuoruuden askelia kohti aikuisuuden kaahailuja. Ajokortti on askel kohti itsenäisyyttä, jarrutus kysymysmerkkiin tultaessa ja täyskaasu kotoa lähtiessä. Voimme alkaa suunnitella omia matkojamme, kulkea itsenäisesti kouluun tai harrastamaan, ja olemme valmiita kohtaamaan uutta. Tulemme uuteen vaiheeseen paitsi auton käsittelyn saralla, myös itsemme kanssa. Ajokortti on konkreettinen askel kohti uutta lukua, askel lähempänä *aikuisuutta*.

Siirtymäriitit kuvastavat elämässämme tapahtumia, joissa siirrymme sosiaaliselta asteelta toiselle. Aloittaessani ajokortin suorittamisen irtauduin vanhasta statuksestani - pelkääjänpaikalta - kohti rattia. Samalla tavalla meidän kaikkien tulee luopua vanhasta, jotta voimme tavoittaa jotakin uutta. Osaa meistä se saattaa jännittää, toisia pelottaa, mutta kaikki me tulemme kohtaamaan uutta; jokaisen käännöksen kohdalla tehdään päätöksiä, valitaan mahdollisuuksia ja painetaan kaasua! Välillä katsomme taakse, vilkuilemme peileihin ja kurotamme katseemme mahdollisimman kauas... Mutta peruuttaa en enää voi ja nyt vitivalkoinen lumisadekin peittää näkyvyyden maantielle.

Ja niin vaan jatkamme matkojamme, peruskaasua painaen ja taustapeilistä katsellen. Jokaisen käännöksen ja uuden tien kohdalla epäröiden, mutta silti rohkeana ja varmana, että jokaisen uuden kiihdytyksen alkaessa, isomman vaihteen vaihtaessa olemme lähempänä itseämme, tulevaisuuden polkujamme, jotka eivät vielä ole täysin nähtävissämme. Ja vaikka välillä jokainen meistä pysähtyy miettimään menneitä, tiedämme, että auto kulkee eteenpäin vain, jos uskallamme painaa kaasua. Sillä lopulta, jos pidämme liian tiukasti kiinni menneistä, tulevaisuus ei ehkä ole koskaan tullakseen - mutta, kun uskallamme päästää irti ja annamme pyörien rullata allamme, uuden vuoden kipinöivät valot ja mahdollisuudet odottavat meitä siellä - kolmion takana.

Valoisaa joulua ja kipinöivää uutta vuotta!

Kuva: Anna
Ryhänen

Podcast

Valtteri Rautjärvi

[Linkki podcastiin](#)

Kuva: Anna Ryhänen

Greta Thunberg – vihattu sankari

M. Edberg

Greta Thunberg on yksi osallistuvimmista aktivisteista, jonka luultavasti keksisit tältä istumalta, jos kysyisin. Thunberg on ollut paljon uutisissa viime aikoina erilaisista syistä ja olet varmasti nähnyt jonkun 45-vuotiaan Martin erittäin vahvat mielipiteet Twitteristä Greta Thunbergistä ja siitä, kuinka kamala vassari tämä on ja kuinka tämä pitäisi tappaa julkisesti Tukholman aukiolla. Miksi Thunberg on niin vihattu? Onko se ansaittua?

Suurin osa tämän päivän nuorista, jotka tunnen, on käynyt läpi “hyi, Greta Thunberg on ihan tyhmä” -elämänvaiheen esiteininä. Olen ollut yksi näistä ihmisistä. En vihannut Greta Thunbergiä, koska en olisi pitänyt ympäristöaktivismista, vaan olin itse asiassa ensimmäisenä puhumassa kilpikonniin puolesta, jos aihe liittyi edes vähän siihen. Vihasin Thunbergiä, koska kaikki muutkin vihasivat häntä ja kutsuivat “ärsyttäväksi” ja “kovaääniseksi”.

Oikea syy siihen, että Greta Thunbergiä vihataan niin aktiivisesti Suomessa, voi piillä siinä, että hän on kovaääninen ja aktiivinen ruotsalainen henkilö. Puoliksi ruotsalaisena itse olen saanut kuulla “svedupellettamista” yllättävän usein, joten en ole yllättynyt siitä, että Thunbergistäkään ei pidetä. Lisäksi kovaäänisyys ja sosiaalinen aktiivisuus puuttuu jo valmiiksi aika monelta suomalaiselta. Thunbergiin kohdistuva viha voi Suomen lisäksi muuallakin maailmassa johtua siitä, että hän on nainen tai siitä, että hän on neuroepätyypillinen.

Olet varmasti kuullut tai nähnyt jonkun sanovan, että Greta Thunberg vain puhuu, mutta ei tee. Se ei kuitenkaan ole totta. Thunberg on lahjoittanut yhteensä yli kaksi miljoonaa euroa erilaisiin keräyksiin, joita on järjestänyt esimerkiksi Unicef, WHO, Punainen Risti ja SOS Amazonia.

Thunberg ei ole vältellyt valokeilaa; hän on astunut sen keskelle. Thunberg ei ole pelännyt vihaa; hän on käyttänyt sitä hyväkseen. Hän on käyttänyt vihaa ja kuuluisuutta siihen, että hän saisi enemmän huomiota erilaisiin ongelmiin, varsinkin ilmastonmuutokseen. Hän on lisäksi saanut kamerat kääntymään Palestiinaan päin kulkemalla sinne. Thunberg ja hänen mukanaan olleet henkilöt kaapattiin matkalla Palestiinaan, jolloin huomio kääntyikin siihen, mitä Israelin viranomaiset tekivät ja miten he käyttäytyivät.

Thunberg on tämän päivän sankari. Hän on kohdannut vihaa tuhansilta ihmisiltä jatkuvasti saadakseen huomiota hänen mielestään tärkeisiin asioihin. Hän on myös joutunut vaaratilanteisiin, lahjoittanut miljoonia keräyksiin sekä saanut lisää ihmisiä luonnon puolelle. Ehkä olisi siis järkevintä jättää viha taakse ja oikeasti keskittyä siihen, mitä Greta Thunberg sanoo.

A snowflake that didn't melt

Katarina Chicherina

I feel, then I feel again and I never stop feeling. I never want to stop feeling but one day I did. And I did for a long period of time. It may sound sad but it wasn't. In some way it was peaceful but in the another way it felt like it was awfully stormy. I felt that I couldn't breathe. I tried to take a breath but it felt like the air was suppressed. I never want to feel that again.

Some days are precious good but some are bad so bad that you feel like there is no point. There is, and always will be. I felt guilty. Guilty for not wanting. I lied. I wanted, but I didn't believe that my wishes would come true. I will spoil it for you. My wishes indeed came true and that emptiness that I felt had been filled with joy, sadness and grief. I felt so much that I wanted to stop feeling but I couldn't. I couldn't put a finger on it. What was wrong with me and why the only thing I wanted to happen, happened but I still wasn't pleased.

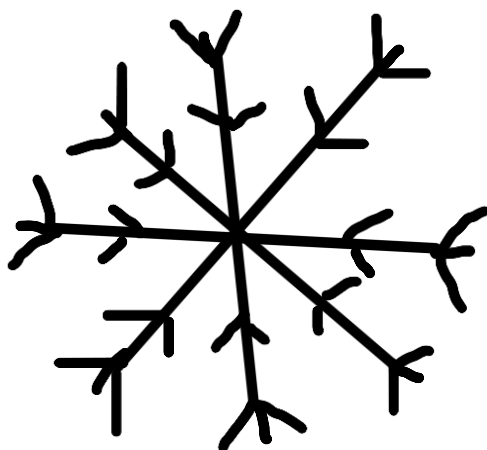
Pleasing was my favorite thing to do. I knew it wasn't convenient for me and I knew I was digging my own grave that way. But I didn't stop. It made me feel useful even though I wasn't. Pleasing myself on the other hand wasn't my thing. I wanted everyone to like me but I couldn't like myself. It made me feel worse that I used to feel but that still didn't stop me. My condition was getting worse but my mouth remained shut. Until I couldn't. I couldn't keep it shut anymore. I started defending myself and you may think it was a good thing but it wasn't, it only made everything worse. I learned to say no, but people around me knew how to use the word no already for a long time, so they used it. I wasn't that strong. Not at all, I was weak. So weak that when I opened my mouth I shut myself completely.

I knew something wasn't normal and you may think I didn't try to change but I did. I was battling every day, every hour and every second with my thoughts not to feel that way. But I still did. And felt like that for a long time. Everything was fine and I knew in some rational way that I could be fine too but I didn't believe it, not for a second. It was miserable. I wanted to help myself but I didn't have the equipments to do that. I wanted to have a magic wand that would fix me but my pen wasn't working. Of course it didn't. It wasn't magical and nothing was. The only thing that was magical, was hope. Hope that didn't leave, even though sometimes it was close to.

I was so close. I knew how to help others until I didn't and then I thought maybe I didn't know anything. I was clueless. As clueless as the strong wind that will make damage. But i'm not a wind. Yeah but did I make damage? Yes, I did. People around me were damaged. I was in my head and even though someone tried to get there I didn't let them, not even close, not for a moment. They tried to help but I didn't want it. I wanted to feel everything I was feeling but at the same time I wanted not to feel it. I was lost like a snowflake you just saw but it melted on your palm. I did melt too. Only everyone saw me even though I wanted not to be seen.

To be seen doesn't mean to be understood. A lot of people didn't understand it. And I get it, I did show some of my weaknesses to them but I didn't want them to take my weight away. That weight that was pushing me down. That weight that was keeping me close to the ground. It kept my legs from moving but at the same time it kept me from falling from high. Every step was heavy and my legs were weak. Every glance wasn't focused. I couldn't focus not on my thoughts nor to see. My eyes remained shut or when I opened them I couldn't see normally. Everything was dull. It felt like I was looking through sunglasses that weren't hiding the sun or the light because there wasn't such a thing.

I wanted to know how to feel like everything was okay. I have forgotten how it used to be. I already thought that I never was normal, but I was, I just couldn't remember it anymore. It may sound scary that your reality is opposite and switched from reality but it wasn't. The scary part was that some day I would have to learn again how to be my normal self. Should I stay or should I leave this miserable place that I had created in my confusing mind? That was my biggest question I would ask myself. Even though some days I wanted to leave I couldn't. I didn't know how. I didn't know where was the key to the backdoor. The front door wasn't an option it was glued shut and it remained shut until I would find a way from there. The key wasn't lost. It was in my pocket, but my hand was shaking when I was trying to unlock the door.

Now I feel, and feel again and I will never stop feeling. But it's not the same. My hand isn't shaking and my sunglasses do work, they are hiding the sun that I still see through them. I found hope that remains. My legs aren't heavy and I can run now. Run if that feeling starts creeping in again. But how did that happened? No, it wasn't only with my own power but with help from others that I got. Even though I was holding the key and I did open that door. If I wouldn't want it I wouldn't get out. And I'm so glad I did. I am proud of myself. You may think why did I tell this? I want a person reading this not to feel alone nor to feel like there is no hope left, because there is and always will be. Get help. Open up, and let them near you even though it feels uncomfortable. Don't be alone with your struggles. People around you want to help you. There is always someone that will do everything to help you. Don't try to escape everyone, try to escape that feeling that doesn't make you feel yourself.

<https://mieli.fi/mielenterveys-koetuksella/miten-hakea-apua-mielenterveyden-ongelmiin/>

Terkut opiskelijakunnan hallituksen puheenjohtajalta

Atte Lievonen

Opiskelijakunnan hallitus on järjestänyt haun ja saimme mukaan 6 uutta jäsentä, joista kaikki ovat ensimmäisen vuosiasteen opiskelijoita. Opiskelijakunnan hallitus on myös äänestänyt uudesta puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta: puheenjohtajana toimii pian Pauli Källman ja varapuheenjohtajana Iiris Kela. Uusi hallitus astuu voimaan tammi- ja helmikuun aikana. Alla on haastateltu molempia puheenjohtajia liittyen uuteen toimikauteen ja pestiin:

Pauli Källmanin haastattelu:

Kuka olet ja miksi hait varapuheenjohtajaksi?

Olen Pauli Källman ja hain puheenjohtajaksi, koska koen olevani synnynnäinen johtaja ja kyseinen tehtävä vaikutti juuri sopivalta paikalta aloittaa johtamisen harjoittelu käytännössä. Lisäksi olen päässyt hyvin läheisesti seuraamaan nykyisen puheenjohtajan Atte Lievosen esimerkillistä johtamista viime vuodet ja lisäksi hallitus tarvitsee vastuullisia vastuunkantajia näissä epävarmoissa maailman poliittisissa tilanteissa, joten ajattelin tehdä osani tämän lukion hyväksi.

Mitä asioita haluat ajaa varapuheenjohtajana?

Haluan ajaa puheenjohtajana melko samankaltaisia asioita kuin kaksi edellistä PJ:ta (Raiko Hollo ja Atte Lievonen) ennen minua eli mahdollisimman realistisia ja saavutettavissa olevia asioita, kuten opiskelijoiden hyvinvointia ja viihtyvyyttä lukiossamme.

Miten varmistat, että opiskelijoiden ääni tulee kuuluviin?

Pyrin varmistamaan opiskelijoiden äänen kuuluvuuden mahdollisimman hyvin antamalla heille mahdollisuuden antaa palautetta hallituksen toiminnasta ja olemalla saatavilla/tavoitettavissa mahdollisimman usein.

liris Kelan haastattelu:

Kuka olet ja miksi hait puheenjohtajaksi?

Olen liris Kela 25H-luokalta. Hain varapuheenjohtajaksi, koska tykkään olla mukana vaikuttamassa asioihin. Olen aiemmin toiminut samassa roolissa ja tykkäsin tehtävästä silloinkin.

Mitä asioita haluat ajaa puheenjohtajana?

Varapuheenjohtajana haluaisin varmistaa, että Jyllassa kaikilla opiskelijoilla olisi mahdollisimman hyvä olla ja opiskella. Tärkeitä aiheita minulle ovat esimerkiksi Jyllalaisten yhteishenki ja liikunnallisten tapahtumien järjestäminen.

Miten varmistat, että opiskelijoiden ääni tulee kuuluviin?

Pyrin olemaan mahdollisimman tasapuolinen kaikkia kohtaan ja helposti lähestyttävä. Jospa kaikki uskaltaisivat tulla juttelemaan minulle toiveistaan ja ideoista, joita voisin viedä eteenpäin opiskelijakunnan hallitukseen. Mielelläni toimin myös asioiden välittäjänä opiskelijoiden ja henkilökunnan välillä.

Joululahjavinkki: liput teatteriin

“Aleksi Suomesta” -esitys jättää jäljen

Onni Arminen ja Leo Honkasalo

Aleksi Suomesta-näytelmä (2025) on Ari-Pekka Lahden sovitelma Tuomas Kyrön kirjasta Aleksi Suomesta (2023). Näytelmää on valmisteltu yhteistyössä Aleksi Lysanderin kanssa ja toteutettu hänen toiveidensa mukaisesti osoittamaan sodan ja sotilaan moraali ja arki mahdollisimman realistisesti. Näytelmässä käytetään kieltä nerokkaasti ja ajatuksia, tunteita ja tapahtumia ilmaistaan ilmiömäisesti. Sanavalinnat ja tavat ovat erittäin älykkäitä ja saavat katsojan tuntemaan asioita ilman, että mikään tuntuu pakotetulta. Näytelmälle ainoa sopiva kuvaus on se, että se on kokemus, joka pysyy katsojan vieressä koko ajan ja jää vaikuttamaan pitkään.

Vahvojen roolisuoritusten lisäksi sanallistaminen alleviivaa esityksen teemaa: jokaisen sanan takana on pohdintaa. Ahdistavissa tilanteissa ei luoda epämukavuutta vahvojen sanojen käytön kautta, vaan tilanteet kasautuvat ja purkautuvat tavalla, joka luo kenelle tahansa epämiellyttävän olon. Esimerkiksi rasististen voimasanojen käytöltä välttyttään esityksessä aikalailla täysin, vaikka syrjintä kaikuu läpi koko päähenkilön elämän. Vaikka rasistiset välikohtaukset välttyvät voimakkailta ilmauksilta, ei se kuitenkaan tarkoita, etteikö Aleksi kuullut ikäviä juttuja arjessaan. Ja näytelmä luottaa siihen, että katsoja ymmärtää arvokeskustelun, vaikka sitä ei erikseen mainita.

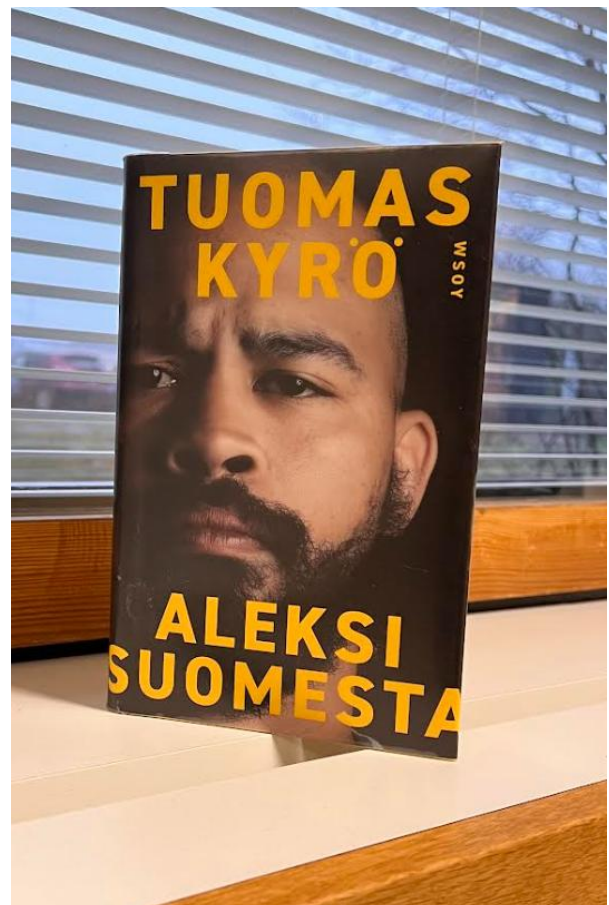
Aleksi kärsii koko näytelmän ajan omasta identiteetistään. Hän vaihtaa nimeään kolmesti elämän aikana, ja jokainen nimistä kuvaa eri vaihetta hänessä ja hänen elämässään: Samuli oli rasismin kohteena oleva rikkinäinen nuori, joka oppii vihaamaan kotimaataan. Hector oli nimi, kun hän saapui muukalaislegioonaan ensimmäistä kertaa. Aleksi taas oli traumatisoitunut mies, joka palasi sodista takaisin Suomeen toivoen, että pärjäisi siviilielämässä. Nimet esityksessä kuvaavat hyvin päähenkilön elämänvaiheita ja kehitystä ihmisenä.

Esitys rakentuu vaikuttavasti: Näyttämö on miltei tyhjä; siellä on näyttelijöiden lisäksi neljä telinettä, joihin jokaiseen oli aseteltu univormu eri vaiheista Aleksin elämää. Esillä on Ranskan maavoimien univormu, Suomen asevoimien univormu, Ukrainan maavoimien univormu ja Aleksin juhlavaatetus, jota hän käytti Afrikassa. Kaikki ovat joltain Aleksin sotilasuran tärkeältä tehtävältä tai ajalta. Vähäiset lavastukset sekä voimakkaat roolisuoritukset pakottavat katsojan luomaan näytelmän asetelmat omassa mielessään. Loistava valotus sekä äänimaailma auttavat hirvittävästi. Näytelmässä ei esitellä maisemia tai muuta vastaavaa visuaalisuutta, vaan sanojen, ääniefektien, eleiden ja näyttelyn avulla kaikkien päähän maalataan oma versio ympäristöstä ja tapahtumista.

Näytelmän loppu on kerran elämässä koettava speaktaakkeli. Aleksi on koko elämänsä halunnut auttaa muita ja olla tyytyväinen itseensä, mutta saavuttaakseen haaveensa hän pakotti itsensä kulkemaan läpi helvetin. Suurin vastoinkäyminen Aleksin elämässä oli sodan kamaluuksien ja rasismien taustalla tapahtuva kamppailu hänen itsensä kanssa. Hänellä on vaikeuksia pitää kaikkea kasassa ja hän toivoo jotakuta rinnalleen pitelemään häntä. Kuitenkin näytelmän lopussa hän pääsee jonkinlaiseen sopuun itsensä kanssa ja hänestä tulee oma pelastajansa. Aleksi kuulee venäläisen ohjuksen lentävän häntä kohti, hän hyväksyy kohtalonsa ja kaikki hiljenee.

Teos ottaa osaa rasismikeskusteluun ja ihmisarvoon, siihen, miten ihonväristä huolimatta kaikki ovat samanarvoisia eikä ketään kuulu sen perusteella syrjiä, koska se voi aiheuttaa pysyviä parantumattomia jälkiä ihmiseen. Kokonaisuus näyttää, miten syrjintä voi rikkoa ihmisen peruuttamattomalla tavalla.

Leffavinkkejä joulun tunnelmointiin*

Lotta Karhunen

*aka Lotan mielivaltainen listaus sekalaisia elokuvia. Osa on ihan “joululeffoja”, mutta osa myös vain sattuu sijoittumaan joulun aikaan... Ja ihmisille, jotka eivät niin välitä joululeffoista – taikka joulusta ylipäättään – on varattu muutama villikortti, joiden äärellä voi muuten fiilistellä – tai olla fiilistelemättä – loppuvuoden tunnelmaa. Kaikille jotakin! Ja koska allekirjoittanut on huonotekemään päätöksiä, suosituksia on tarjolla erittäin epämääräinen määrä.

Suosituksset ja jaarittelut eivät ole missään erityisessä järjestyksessä!

Gremlins (1984)

Billy Peltzer saa isältään joululahjaksi erikoisen mutta söpön olennon, mogwain nimeltä Gizmo. Gizmoon liittyy kuitenkin kolme tärkeää sääntöä: sitä ei saa altistaa kirkkaalle valolle, se ei saa kastua ja ennen kaikkea, sitä ei saa syöttää keskiyön jälkeen.

(elokuvan taikaa -blogi, blogspot.com, 2023)

Toisin sanoen olisi tarjolla joulunajan melskeeseen sijoittuva kauhukomediaklassikko, joka hurmaa fysikaalisella komediallaan, eikä ota itseään turhan vakavasti. Elokuva sopii myös erinomaisesti mustan huumorin ystäville sekä murskaa häpeämättömästi jouluidyllin.

The Holdovers (2023)

Sitten vähän uudempaa tuotantoa parin vuoden takaa. Tuon vuoden palkintokisoissakin useasti esiintynyt The Holdovers on uskomattoman sydämellinen indiepaketti sitäkin ihastuttavampine roolisuuorituksineen. Sijainnin rajaaminen pääosin sisäoppilaitokseen sekä vain muutaman hahmon seuraaminen luovat lämpimän, herkän ja intiimin tunnelman.

(Tietoisena valintana juoni jääköön mysteeriksi. Koen, että leffa on paras vastaanottaa tietämättä siitä juuri mitään.)

Vaikka tapahtumat sijoittuvan joulun aikaan, moni suositusteni uhriksi joutunut on kehunut elokuvaa kovasti – pari näistä henkilöistä ei nimenomaan voi sietää jouluelokuvia.

Tämän parempaa elokuvaa joulun välipäivien loikoiluun en tahdo keksiäkään.

Krampus (2015)

Kauhutuksen kauhun ystävillekin löytyy suositus. Nimi tulee Krampus-nimisestä hahmosta, joka esiintyy keskieurooppalaisessa kansanperinteessä. Olento on puoliksi vuohi ja puoliksi paholainen, ja sen elämänuraksi on valikoitunut rankaista tuhmia lapsia joulun aikaan. Jos lähtökohta elokuvalla kuuostaa absurdilta, sitä se onkin. Monen (kuten myös allekirjoittaneen) mielestä camp-henkinen pläjäys on virkistävää vaihtelua niin jouluelokuvien kuin kauhuelokuvien rivistössä. Elokuva ei ota itseään lainkaan vakavasti, eikä sen katsojankaan kannata sen enempää pohtia asiaa.

Little Women - Pikkunaisia (2019, 1994)

Louisa May Alcottin samannimiseen klassikkoromaaniin perustuvat filmatisoinnit ovat omalla kohdalla olennainen osa loppuvuoden tunnelmaa. Vaikka joulun aika on vain yksi osa elokuvien aikajanaa, on kokonaisuuteen vangittu kotoisa ja lämmin tuntuma.

In Bruges (2008)

Vaikka elokuva on yksi allekirjoittaneen lempielokuvia, tuppaa hän usein unohtamaan sen tapahtumapaikan ja -ajan. Kyseessä on siis mustaakin mustemman komedian sävyttämä trilleri kahdesta irlantilaisesta palkkamurhaajasta, jotka tekevät keikkaa kesken kuuluisten joulumarkkinoiden Bruggessa, Belgiassa. Jos siis maistuisi ihan muutoinkin hyvä elokuva, jossa joulun rooli jää vain etäiseksi huminaksi, tätä voi suositella isolla kädellä.

Knives out (2019)

Tunnelmaltaan viihtyisä whodunit-mysteeri tarjoilee viihdettä erinomaisen napakalla käsikirjoituksellaan sekä vaikuttavalla tähtikaartillaan. Elokuvassa puidaan perhedraamaa amerikkalaisittain kiitospäivän merkeissä.

Tuon kuvauksen luulisi riittävän.

Barbie Pähkinänsärkijä-baletissa (2001)

Koska tiedän, että meidän lukijakunnassa on samanhenkisiä ja -ikäisiä nuoria, teen tähän väliin nostalgisen noston. Jos siellä joku on arponut nostalgisointia tämän vuoden pyhinä, tämä olkoon merkki tehdä juurikin niin! Nostalgia ja sen tuomat tunteet voivat tulla tarpeeseen mahdollisesti pitkältä ja vaikealta tuntuneen vuoden päätteeksi. Toki kuka tahansa itseään kunnioittava ihminen, joka haluaa sivistää itseään, voi ottaa asiakseen katsoa tämän taideteoksen. Tästä elokuvasta se kaikki alkoi.

Riippuen iästä ja henkilöstä, kunniamaininnan saavat kaksi muutakin Barbie-joululeffaa, Barbie: Täydellinen joulu (2011) sekä Barbie ja joulutarina (2008).

Loppuun haluan tehdä pientä yhteenvetoa: Virallisista joululeffoista Yksin kotona 1 ja 2 ovat minunkin mielestäni katsomisen arvoisia elokuvia.

Monella on varmaankin tapana pitää maratoni esimerkiksi Harry Potter -tai Star Wars -elokuvien parissa tai katsoa vaikkapa lapsuuden Disney-piirrettyjä. Yhtä kaikki arvokkaita ja erinomaisia perinteitä nekin. Älä siis anna tämän sanaoksennuksen lannistaa, mikäli kuulut siihen joukkoon, joka pitää joululeffoista.

Onko täällä kilttejä jyllalaisia?

Epostin tonttutiimi

Epostin grandessa tonttukyselyssä etsittiin hyviä tekoja ja isoja sydämiä! Tonttutiimi sai eteensä monia vastauksia ja nimiä. Yhteistä oli, ettei kukaan oikein edes ollut huomannut tehneensä mitään kummallista. Toisen voi siis tehdä iloiseksi myös pienillä jutuilla.

Mikä Jyllassa on siis ilahduttanut muita? Haastattelimme kiiteltäviä opiskelijoita:

Vastauksissa arvostettiin toisen huomioimista ja kohteliaisuutta, kuten ovien avaamista toisille. Myös omasta jakamisesta annettiin esimerkkejä, ja yksi haastatelluista vastaakin näin: “Tykkään jakaa iloani muiden kanssa - saattoi se olla Red Bullia taikka mitä tahansa minulla saattaa olla mukana. Sharing is caring ❤️.” Jo syksyllä erityistä kiitosta saanut, omaa kanelisokeria puuropäivänä tarjonnut ykkönen sai nytkin ääniä: “Kävin ostoksilla kaupassa, kun näin, ettei ruokalassa ole kanelisokeria”, ykkönen kertoo. Tärkeäksi koettiin myös, että huomioidaan yksin olevat kanssajyllalaiset: “Muiden huomioiminen merkkää itselleni sitä, että kaikilla on yhteenkuuluvuuden tunne; tietysti kaikki eivät varmaan halua samaa, mutta on niitä, jotka haluaisivat”, vastaa kakkosvuoden opiskelija. Yhtä kaveria puolestaan kiiteltiin kitaravinkeistä.

Mitä sitten joulu merkitsee haastatelluille jyväskyläläisille?

Suvun näkemistä, sillä serkut kokoontuvat vain jouluisin!

Joulu merkitsee minulle paljon. Saa antaa rakkaille läheisille lahjoja ja viettää ihanaa aikaa jokaisen kanssa. Joulu ei olisi mitään ilman välittämistä.

Joulu merkitsee minulle rauhoittumista, perheen kanssa olemista ja joulun sanoman äärelle hiljentymistä.

Mukavaa aikaa viettää ystävien ja perheen kanssa, hyvää ruokaa ja hyvien tekojen tekemistä, kuten lahjojen antamista.

Joulu merkitsee minulle ennen kaikkea
hyvää ruokaa, rauhoittumista ja aikaa perheen kanssa.

Olen lapsesta asti viettänyt joulua ja se on aina ollut minun lempijuhlani.

Espostin saamien tietojen mukaan opettajakin voi olla kiltti. Erityisen noston ansaitsee nyt Tuomas, joka ilahduttaa vuosittain abikurssilaisia kutsumalla paikalle itsensä Joulupukin!

“Jaa-a, en muista piilottaneeni konvehteja kuppien alle, mutta se voi hyvinkin olla totta. Joulupukki + glögi + piparit + joulukoristeet ovat minulla jo muutaman vuoden vanha perinne. Olen tehnyt sen abien kertauskurssilla joulukuun alkupuolella.”

Kiitos teille kaikille, jotka ilahdutatte muita, ja teille, jotka vastasitte kyselyyn! Kaikille teille on luvassa tonttujen tervehdys, jonka voi hakea luokasta 152 ennen lomaa!

Urheilu

Milja Takala

(kirjoitettu 11.12.2025 mennessä)

Jalkapallo:

Valioliiga:

Viime vuoden mestari Liverpool on pelannut syyskuun lopusta alkaen umpisurkeasti. Kuudestatoista pelistä Liverpool on voittanut viisi, pelannut tasan kahdesti ja hävinnyt yhdeksän kertaa. Liverpoolin tähti Mohamed Salah ei ole päässyt pelaamaan päävalmentaja Arne Slotin kanssa olevan konfliktin takia. Kärjessä majaileva Arsenal hävisi Aston Villalle viimeisillä hetkillä, mikä tiivistä taistelua sarjataulukon yläpäässä. Kauden aikana moni joukkue on ollut erittäin ailahtelevaisia eikä mikään sija ole varmaa ennen kuin kauden viimeinen peli on pelattu.

LaLiga:

Real Madrid pelasi marraskuun kolme viimeistä peliä tasan ja vielä hävisi kirjoitushetkellä viimeisimmän LaLiga-pelinsä Celta Vigolle. Barcelona karkasi neljän pisteen päähän ja Villarreal yhden ottelun vähemmän pelanneena on pisteen päässä. Atletico Madrid on kahden peräkkäisen tappion myötä jäänyt hieman taaemmaksi.

Bundesliga:

Bayern München johtaa selkeällä erolla takana oleviin. Bayernin kauden avaus kaikissa sarjoissa oli historiallisen hyvä, kun he voittivat kauden ensimmäiset 16 ottelua. Putki katkesi tasapelissä Union Berliniä vastaan. Sijat 8–16 ovat viiden pisteen sisällä. Yksi tappio voi siis tarkoittaa usean sijan menettämistä. Sijasta kak si kamppailevat tällä hetkellä tiukimmin RB Leipzig ja Dortmund.

Ligue 1:

PSG:n tappio Monacoa vastaan mahdollisti Lensin nousemisen kärkeen. PSG on ollut ailahtelevainen läpi kauden, mutta silti toisena oleminen on suuri yllätys. Suomalaisen Lukas Hradeckyn uusi joukkue Monaco on viimeisestä viidestä Ligue 1 ottelusta on hävinnyt neljä ja ottanut yhden voito juuri PSG:tä vastaan. Suomalainen on juuri palannut pitkältä loukkaantumiselta takaisin Monacon maaliin. Ensimmäinen ottelu paluun jälkeen ei sujunut, mutta seuraavassa Ligue 1 ottelussa PSG:tä vastaan Hradecky ei päästänyt palloa selänsä taakse.

Sarjataulukot 11.12.2025

sija	Valioliiga, pisteet	LaLiga	Bundesliga	Ligue 1
1.	Arsenal, 33	Barcelona, 40	Bayern München, 37	Lens, 34
2.	Man City, 31	Real Madrid, 36	RB Leipzig, 29	PSG, 33
3.	Aston Villa, 30	Villarreal, 35	Dortmund, 28	Marseille, 29
4.	Crystal Palace, 26	Atletico Madrid, 31	Leverkusen, 23	Lille, 29
5.	Chelsea, 25	Espanyol, 27	Hoffenheim, 23	Lyon, 24
6.	Man United, 25	Real Betis, 24	Stuttgart, 22	Rennes, 24
7.	Everton, 24	Athletic Bilbao, 23	Frankfurt, 21	Monaco, 23
8.	Brighton, 23	Getafe, 20	FC Köln, 16	Starsbourg, 22
9.	Sunderland, 23	Elche, 19	Freiburg, 16	Toulouse, 20
10.	Liverpool, 23	Celta Vigo, 19	Mönchengladbach, 16	Brest, 19
11.	Tottenham, 22	Alaves, 18	Werder Bremen, 16	Angers, 19
12.	Newcastle, 22	Vallecano, 17	Union Berlin, 15	Nice, 17
13.	Bournemouth, 20	Sevilla, 17	Hamburger SV, 15	Lorient, 17
14.	Brentford, 19	Real Sociedad, 16	Augsburg, 13	Paris FC, 16
15.	Fulham, 17	Osasuna, 15	Wolfsburg, 12	Le Havre, 15
16.	Leeds, 15	Valencia, 15	Heidenheim, 11	Auxerre, 12
17.	Nottingham, 15	Mallorca, 14	St. Pauli, 8	Nantes, 11
18.	West Ham, 13	Girona, 12	Mainz, 6	Metz, 11
19.	Burnley, 10	Oviedo, 10		
20.	Wolves, 2	Levante, 9		

Mestarien liiga:

Kärkipään joukkueet ovat osoittaneet suurta tasaisuutta, ja pelit ovat olleet tiukkoja, mikä on tehnyt jokaisesta hetkestä merkityksellisen.

Tähän mennessä pelatut ottelut ovat tarjonneet lukuisia dramaattisia ja ratkaisevia hetkiä. Esimerkiksi viime kierroksella Manchester City päihitti Real Madridin 2–1 tärkeässä kamppailussa ja Benfica yllätti voittamalla Napolin 2–0. Useat ottelut ovat olleet tiukkoja pistekamppailuja, joissa marginaalit ovat olleet minimaalisia, mikä korostaa toista kautta käytössä olevan sarjamuodon jännittävyyttä.

Liigavaihetta on jäljellä kaksi kierrosta ja vain kaksi joukkuetta on varmasti jatkopeleissä.

Mestarienliigan sarjataulukko 11.12.2025

sija	joukkue	joukkueen maa	pisteet	maaliero	v	t	h
1.	Arsenal	Englanti	18	16	6	0	0
2.	Bayern München	Saksa	15	11	5	0	1
3.	Paris Saint Germain	Ranska	13	11	4	1	1
4.	Manchester City	Englantti	13	6	4	1	1
5.	Atalanta	Italia	13	2	4	1	1
6.	Inter Milan	Italia	12	8	4	0	2
7.	Real Madrid	Espanja	12	6	4	0	2
8.	Atletico Madrid	Espanja	12	3	4	0	2
9.	Liverpool	Englanti	12	3	4	0	2
10.	Borussia Dortmund	Saksa	11	6	3	2	1
11.	Tottenham	Englanti	11	6	3	2	1
12.	Newcastle	Englanti	10	7	3	1	2
13.	Chelsea	Englanti	10	5	3	1	2
14.	Sporting Lissabon	Portugali	10	4	3	1	2
15.	Barcelona	Espanja	10	3	3	1	2
16.	Marseille	Ranska	9	3	3	0	3
17.	Juventus	Italia	9	2	2	3	1
18.	Galatasaray	Turkki	9	0	3	0	3
19.	Monaco	Monaco	9	-1	2	3	1
20.	Bayer Leverkusen	Saksa	9	-2	2	3	1
21.	PSV	Alankomaat	8	4	2	2	2
22.	Qarabag	Azerbaidžan	7	-3	2	1	3
23.	Napoli	Italia	7	-5	2	1	3
24.	FC Kööpenhamina	Tanska	7	-6	2	1	3
25.	Benfica	Portugali	6	-2	2	0	4
26.	Pafos	Kypros	6	-5	1	3	2
27.	Royale Union SG	Belgia	6	-8	2	0	4
28.	Athletic Bilbao	Espanja	5	-5	1	2	3
29.	Olympiakos	Kreikka	5	-7	1	2	3
30.	Frankfurt	Saksa	4	-8	1	1	4
31.	Club Brügge	Belgia	4	-8	1	1	4
32.	Bodø/Glimt	Norja	3	-4	0	3	3
33.	Slavia Praha	Tseki	3	-9	0	3	3
34.	Ajax	Alankomaat	3	-13	1	0	5
35.	Villarreal	Espanja	1	-9	0	1	5
36.	Kairat Almaty	Kazakstan	1	-11	0	1	5

Talviurheilu:

Maastohiihto:

Maailmancupin avauksesta Rukalta eikä viikkoa myöhemmin Trondheimista tullut suomalaisittain jälkipolvelle kerrottavaa. Naisissa paras sijoitus oli Johanna Matintalon kuudes sija sprintissä ja miehissä livo Niskanen oli perinteisen 10 km matkalla viides. Jasmi Joensuu oli kahdesti sprinteissä seitsemäs ja Lauri Vuorinen kerran kuudes. Miehissä Norja jälleen dominoi, mutta naisissa tilanne on himan tiukempaa, kun norjalaiset, ruotsalaiset sekä yhdysvaltalainen Jessie Diggins taistelevat kärkisijoista.

Ampumahiihto:

Toisin kuin maastohiihdossa, ampumahiihdossa suomalaisilla, etenkin naisilla, kauden avaus Östersundissa meni loistavasti. Kauden avauskisassa naisten viestissä Suomen joukkue oli kuudes. Miesten viestissä ei sujunut ihan niin hyvin. Naisten viestin voitti Ranska ennen Italiaa ja yllättäjä Tšekkiä. Mieheissä Norja voitti pitkästä aikaa ennen Ranskaa ja Ruotsia.

Parisekavieistin kotiyleisön iloksi voitti Ruotsi. Norja toinen ja Ranska kolmas. Suomi oli kisan kahdeksas. Sekaviestissä Suomi oli upeasti neljäs. Vain Ranska, Italia ja Norja ehtivät edelle.

Ensimmäisiin henkilökohtaisiin kisoihin lähdettäessä ei ollut mahdotonta, että viime kaudella loistanut Suvi Minkkinen olisi palkintokorokkeella. Minkkisen kisa ei kuitenkaan mennyt ammunnan osalta ihan toivotusti, mutta hän oli silti 15. Hieman Minkkisen jälkeen kisaan lähtenyt toinen suomalainen, Sonja Leinamo, ampui kisassa vain yhden ohi, oli maaliin tullessaan ensimmäinen. Pitkään näytti, että sija pitäisi, mutta Italian Dorothea Wierer neljännen ammunnan jälkeen oli valitettavasti iskuetäisyydellä. Lopulta Wierer voitti kisan 0.3 sekunnin erolla. Tulos oli silti loistava Leinamolle, jolle palkintokoroke sija oli uran ensimmäinen. Loputkin kolme kisaan osallistunutta suomalaista olivat piste sijoilla.

Miehissä Bön veljesten poistuminen ei vaikuttanut Norjan dominointiin. Viiden parhaan joukossa oli neljä norjalaista. Suomen miehet olivat kisassa kauempana mitä odotettiin. Vain Olli Hiidensalo ylsi pisteille.

Naisten pikakisa meni jälleen upeasti sinivalkoisten lasien takaa. 19-vuotias Inka Hämäläinen oli 12, joka oli selkeästi hänen uran paras sijoitus. Viiden ja puolen vuoden tauon jälkeen suomalainen ampumahiihtäjä oli korkeimmalla korokkeella, kun Suvi Minkkinen ampui nollat ja hiihti upeasti itsensä nopeimmin maaliin. Ruotsalainen kotiyleisö joutuvat pettymään, sillä Minkkisen upea suoritus tarkoitti Anna Magnussonin jäämistä toiseksi.

Miesten pikakisan päätyttyä seitsemän parhaan joukossa oli viisi norjalaista. Maailmancupia johtava Johan-Olav Botn ensimmäisenä ennen Martin Uldalia ja ranskan Quentin Fillon Mailletia.

Keltainen liivi päällään Minkkinen lähti takaa-ajoon ensimmäisenä. Koko kisan ajan ero taakse pysyi miltei samana ja Minkkinen ampu hyviä nollia ja hiihto vauhti oli hyvää. Viimeisen ampumapaikakan viimeinen laukaus meni kuienkin ohi. Siitä huolimatta ero oli taakse yli 10 sekuntia. Valitettavasti Minkkinen oli niin uupunut viimeisellä kierroksella, että Lisa Hauser pääsi ohi ja voitti. Minkkinen oli kuitenkin toinen, joka jälleen on upea suoritus. Minkkinen johtaa edelleen maailmancupia, eli keltainen liivi pysyy suomalaisen päällä.

Miesten puolella Norjan rintama saatiin rikottua. Ranskalainen Fillon Maillet voitti. Ensimmäinen norjalainen oli kolmantena. Vaikka ihan kärjessä ei norjalaisia hirveästi ollut, yhdentoista parhaan joukossa oli silti kuusi norjalaista.

Yhdistetty:

Kausi käynnistyi Rukalla, jossa Johannes Lamparter nousi heti vahvimpien mestariehdokkaiden joukkoon voittamalla kaksi ensimmäistä osakilpailua. Norjan Jarl Magnus Riiberin poistuminen kärkitasolta avasi uuden aikakauden, jossa tasaisempi kilpailu ja uudet haastajat nousevat esiin. Suomelle kausi alkoi lupaavasti Ilkka Herolan sijoituttua avauskilpailussa palkintokorokkeelle ja Eero Hirvosen yllettyä kahdeksanneksi. 18-vuotias Minja Korhonen oli viides ja 17-vuotias Heta Hirvonen yhdeksäs 5.12.2025 kisatussa yhdistetyn kilpailussa. Heta Hirvoselle sijoitus oli uran paras.

Moottoriurheilu

Formula 1:

Lando Norris on kauden 2025 maailmanmestari! Matka siihen ei ollut yksinkertainen taikka draamaton, mutta Norris onnistui olemaan tasaisin kaikista kuskeista. Kausi huipentui Abu Dhabissa, jossa ensimmäistä kertaa 15 vuoteen kolme kuskia taistelivat mestaruudesta viimeisen kisan alkaessa.

Kausi alkoi McLarenien dominoinnilla, mistä heti alkoi pelko kauden olevan pelkästään yhden tallin dominointia, onneksi toisin kävi ja kaudesta saatiin yksi historian kiinnostavimmista. Toiseksi ja kolmanneksi sarjassa **tulleilla Max Verstappenilla** sekä **Oscar Piastrilla** on paljon jossiteltavaa kauden tapahtumista. Verstappenille mestaruuden häviäminen ei vaikuttanut olevan henkisesti niin iso kolaus, kun Piastrille, joka Hollannin kisan jälkeen johti yli kolmellakymmenellä pisteellä Norrisia ja sadalla Verstappenia.

Loppukausi oli erikoisen vaisu koko McLarenilta. Las Vegasissa molemmat McLarenit hylättiin lattian liiallisen kuluman takia ja Qatarissa varikkopysähdyksen ajoitus mokattiin täysin, minkä takia Verstappen voitti kisan, jonka Piastri hävisi tiimin nukkumisen takia.

Abu Dhabin kisa ei sinänsä ollut kiinnostava, mutta mestaruus panoksena teki kisasta mielenkiintoisen. Riippumatta siitä, mihin muut sijoittuvat, Norrisille mestariin riitti kolmossija, jonka hän otti. Verstappen voitti ja Piastri oli toinen.

Ensi kaudella vuoden tauon jälkeen pääsemme jälleen seuraamaan suomalaisen kuskin suorituksia "kuninkuusluokassa", kun **Valtteri Bottas** palaa radalle uuden tiimin Cadillacin kuskina.

Kauden kuski = Lando Norris. Hän voitti maailmanmestaruuden. Pitääkö muuta sanoa?

Kauden tulokas = Isack Hadjar. Umpisurkean ensimmäisen viikolopun jälkeen Austraaliassa Hadjar tsemppasi upeasti ja saavutti kerran kolmannen sijan.

Kauden pettymys = Lewis Hamilton. En olettanut Hamiltonin voittavan Leclerciä, mutta en olettanut hänen jäävän noin sadan pisteen päähän.

Kauden talli = Williams. Ylitti varmasti kaikkien odotukset. Carlos Sainz oli kahdesti palkintokorokkeella ja Alex Albon oli tasaisesti hyvillä pistesijoilla viimeisiä kisoja lukuun ottamatta.

Kauden paras onnistuja = Oliver Bearman. Hän onnistui olemaan koko ajan tulokaskaudellaan selkeästi tiimikaveriaan nopeampi.

Kauden suurin moka = McLarenin tallimääräykset kauden mittaan. Nyt kun tällainen peli on aloitettu, on se vaikea lopettaa siten, että kaikki ovat tyytyväisiä.

Kauden isoin yllätys = Kaksi kuskivahdosta heti kauden alussa. Liam Lawson pudotettiin Red Bullilta Racing Bullsille ja kauden päätyttyä paikkansa menettänyt Yuki Tsunoda nostettiin tilalle sekä Jack Doohanin korvaaminen Franco Colapintolla.

lopulliset pisteet

sija	kuski, kansalaisuus		pisteet	kuskin tiimi	tiimien pisteet
1.	Lando Norris	GBR	423	McLaren	McLaren, 833
2.	Max Verstappen	NED	421	Red Bull	Mercedes, 469
3.	Oscar Piastri	AUS	410	McLaren	Red Bull, 451
4.	George Russell	GBR	319	Mercedes	Ferrari, 398
5.	Charles Leclerc	MON	242	Ferrari	Williams, 137
6.	Lewis Hamilton	GBR	156	Ferrari	Racing Bulls, 92
7.	Kimi Antonelli	ITA	150	Mercedes	Aston Martin, 89
8.	Alex Albon	THA	73	Williams	Haas, 79
9.	Carlos Sainz	ESP	64	Williams	Kick Sauber ,70
10.	Fernando Alonso	ESP	56	Aston Martin	Alpine, 22
11.	Nico Hülkenberg	GER	51	Kick Sauber	
12.	Isack Hadjar	FRA	51	Racing Bulls	
13.	Oliver Bearman	GBR	41	Haas	
14.	Liam Lawson	NZL	38	Racing Bulls	
15.	Esteban Ocon	FRA	38	Haas	
16.	Lance Stroll	CAN	33	Aston Martin	
17.	Yuki Tsunoda	JAP	33	Red Bull	
18.	Pierre Gasly	FRA	22	Alpine	
19.	Gabriel Bortoleto	BRA	19	Kick Sauber	
20.	Franco Colapinto	ARG	0	Alpine	
21.	Jack Doohan	AUS	0	Alpine	

Formula 2:

Viime kauden Formula 3 -mestari Leonardo Fornaroli jatkoi mestaruusputkeaan olemalla uusi Formula 2 -mestari. Kausi oli mielenkiintoinen ja tasainen, mutta silti Fornaroli varmisti mestaruuden jo viikkoa ennen päätöskisaa. Jack Crawford oli sarjassa toinen ja Richard Verschoor kolmas.

Fornaroli ei kuulu minkään F1 -tiimin akatemiaan, joten paikan saanti ykkösiin, taidoista huolimatta, tulee olemaan haastavaa, ainakin alkuun. Monella muulla aikaisemmalla F2-mestarilla on ollut myös haasteita alkuun. Kaudeksi 2025 F1 -sarjaan nousi neljä F2 -kuskia. Kaudelle 2026 nousee vain yksi.

F1 Academy:

F1 Academy -kausi 2025 huipentui Las Vegasin GP:n näyttävään finaaliweekend-loppuun, jossa mestaruustaistelu käytiin kahden kuljettajan, Doriane Pinin ja Maya Weugin, välillä. Pin saapui Vegasiin pistejohdossa, mutta eron kavennuttua mestaruus oli yhä aidosti avoin. Ensimmäisessä kilpailussa sateiset ja kaoottiset olosuhteet loivat lisäjännitystä taisteluun. Pin onnistui ottamaan voiton juuri silloin, kun hän sitä kipeimmin tarvitsi, samalla kun Weug menetti ratkaisevia pisteitä vaikeuksien ja oman virheensä seurauksena. Toisessa kilpailussa mestaruus sinetöityi lopullisesti. Voiton vei Chloe Chambers, mutta Pinin viides sija riitti varmistamaan hänelle kauden 2025 F1 Academy -mestaruuden. Weug jäi pisteissä toiseksi ja Chambers nousi kauden kokonaispisteissä kolmanneksi. Las Vegasin viikonloppu tarjosi dramaattisen ja tunteikkaan päätöksen kaudelle, jossa Pinin tasainen suorittaminen koko vuoden ajan lopulta ratkaisi tiukan mestaruuskamppailun.

Huomioitavaa tulevaan on se, että Ella Häkkinen, suomalaisen F1-maailmanmestarin Mikä Häkkisen tytär, pääsi McLarenin junioriohjelmaan. Ella Häkkinen on 15-vuotias, joten ikä ei vielä ihan riitä F1-academyyn, mutta ehkä kaudelle 2027 paikka sieltä löytyisi.

Ralli:

Rallin MM-kausi 2025 oli poikkeuksellisen tasainen ja vaiherikas, ja mestaruusratkaisu siirtyi aina kauden viimeiseen osakilpailuun, ensimmäistä kertaa ajettuun Saudi Arabian osakilpailuun. Koko vuoden ajan useat kuljettajat pysyivät pisteissä lähellä toisiaan, mikä loi jatkuvan jännityksen mestaruustaisteluun. Saudi-Arabian uusi ja vaativa ralli Jeddahin ympäristössä oli mielipiteitä herättävä ralli, mutta rallista muodostautui upea kisa ja kausi kausi sai arvoisensa päätöksen. Kova sora, hiekkadyynien reuna-alueet ja kuumuus tekivät erikoiskokeista sekä teknisesti että fyysisesti haastavia. Kilpailussa koettiin jatkuvia sijoitusvaihtoja, kun kuljettajat kamppailivat sekä renkaiden kulumisen että muuttuvien olosuhteiden kanssa. Ogierin kolmas sija riitti varmistamaan hänelle kauden 2025 maailmanmestaruuden vain niukalla piste-erolla, kun Evans jäi kamppailussa taakse kauden viimeisillä kilometreillä.

Suomalaisittain oli erittäin ikävää, että Kalle Rovannerällä oli kauden aikana paljon epäonnea muun muassa useiden rengasrikkojen muodossa. Viimeisessä kisassa Rovannerällä oli pienoinen mahdollisuus mestaruuteen, mutta jälleen rengarikot koituivat kohtaloksi. Lokakuun alussa Rovannerä ilmoitti lopettavansa, ainakin toistaiseksi, ralliuransa ja tähtäävänsä ensin Formula 2 -sarjaan ja lopulta Formula ykkösiin.

